

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN JA YLÄ-SAVON KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN VÄLINEN SOPIMUS STRATEGIAKAUDELLE 2026- 2029

1. Sopimuksen tausta

- Kansalliset ammatillisen koulutuksen tavoitteet
- Tilannekuva koulutuksen järjestäjän toimintaympäristöstä ja sen ennakoidusta kehityksestä
- Koulutuksen järjestäjän ensisijainen toiminta-alue

Sopimuksen valmistelua on käsitelty Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän liiketoimintaneuvottelukunnassa, jossa ovat edustettuina omistajakunnat, alueen yritykset ja elinkeinoelämän toimijat, yrittäjäjärjestöt, kauppakamari, Savonia-ammattikorkeakoulu, opiskelijoiden edustus sekä muut keskeiset alueelliset sidosryhmät.

Valmistelun aikana sopimuksen tavoitteita ja toimenpiteitä on käsitelty ja niistä on käyty keskustelua erillisissä tilaisuuksissa seuraavien tahojen kanssa:

- Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän omistajakunnat
- alueen yritykset ja elinkeinoelämän toimijat
- Pohjois-Savon koulutuksen järjestäjät
- Itä-Savon koulutuskuntayhtymä
- Savonia-ammattikorkeakoulu
- Pohjois-Savon liitto
- Ylä-Savon työllisyysalue

2. Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän strategian keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet suhteessa ammatillisen koulutuksen kansallisiin tavoitteisiin, toimintaympäristön muutoksiin ja järjestäjän ensisijaiseen toiminta-alueeseen sopimuskaudella

a) Vaikuttavuustavoitteet

1. Ammatillinen koulutus vastaa Ylä-Savon työmarkkinoiden tarpeisiin uudistamalla ammatillisen koulutuksen toteuttamistapoja ja parantamalla koulutuksen laatua muuttuvassa väestö- ja elinkeinorakenteessa.
2. Tutkinnon tai tutkinnonosa suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen parantaminen.
3. Opiskelijoiden hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja opintojen sujuvan etenemisen kehittäminen. Ammatillinen koulutus tuottaa osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä, joilla on edellytykset työllistyä, jatkaa opintoja ja kehittää osaamistaan koko työuran ajan.

b) Toiminnalliset tavoitteet

Ammatillinen koulutus vastaa Ylä-Savon työmarkkinoiden tarpeisiin uudistamalla ammatillisen koulutuksen toteuttamistapoja ja parantamalla koulutuksen laatua muuttuvassa väestö- ja elinkeinorakenteessa.

1. Kehitetään seudullista toiminnanohjausta yhteistyössä työllisyysalueen, Yhessä -verkoston (Ylä-Savon oppilaitosten, kuntien, yritysten ja muiden organisaatioiden virallinen yhteenliittymä, jossa Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä koordinaattorina), strategisten kumppaneiden ja omistajakuntien kanssa siten, että koulutuksen suunnittelu, resurssien kohdentaminen ja koulutustarjonnan kehittäminen perustuvat systemaattisesti tietoon koulutuksen laadusta, vaikuttavuudesta, väestökehityksestä ja työelämän tarpeista.

Seuranta/indikaattorit: Työllistyneiden osuus koulutuksen suorittaneista nousee, tutkintokohtaiset erot työllisyydessä pienevät.

2. Kehitetään tutkintojen rajat ylittävää moniosaajakoulutusta (jossa yhdistetään eri tutkinnoista tutkinnonosia muodostaen työelämän tarpeita vastaavaa osaamista), vihreää siirtymää, digitalisoituvaa työelämää tukevien koulutusten järjestämistä etenkin erityisesti luonnonvara-, maarakennus- ja teknologia-aloilla (mukaan lukien maatalousalan, maarakennusalan sekä kone- ja tuotantotekniikan koulutus sekä laajemmin logistiikan koulutus).

Seuranta/indikaattori: Työllistyneiden tai jatko-opintoihin siirtyneiden osuus koulutuksen suorittaneista, jotka ei työllisiä ennen koulutuksen alkamisvuotta nousee vuoteen 2029 mennessä.

3. Kehitetään jatkuvan oppimisen tarjontaa siten, että työikäisen väestön koulutus painottuu tutkinnon osista muodostuviin osaamiskokonaisuuksiin kokonaisten tutkintojen sijaan.

Seuranta/indikaattorit: Tutkinnon osan tai osia suorittavien osaamispisteiden suhteellinen osuus kasvaa ryhmässä, joilla on jokin aiempi ammatillinen tai korkeakoulututkinto.

Tutkinnon tai tutkinnonosia suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen parantaminen.

4. Vahvistetaan työelämälähtöisiä osaamisen hankkimisen ratkaisuja, oppi- ja koulutussopimuksia, näyttöjen toteuttamista sekä työelämäyhteistyön rakenteita.

Seuranta / indikaattorit: Työpaikoilla annettujen näyttöjen suhteellinen osuus kasvaa 15 % vuosittain tai toteutuu 100 %. Lähtötilanne 2025 63,1 % näytöistä annettiin työpaikoilla.

5. Parannetaan opiskelijoiden valmiuksia siirtyä jatko-opintoihin ja sitä kautta lisätä jatko-opintoihin siirtyvien määrää.

Seuranta / indikaattorit: Koulutuksen suorittaneiden jatko-opintoihin sijoittuminen paranee. Lähtötilanne 2024 ammatillisen tutkinnon suorittaneista 3,4 % jatko opintoja ammattikorkeakoulussa.

Opiskelijoiden hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja opintojen sujuvan etenemisen kehittäminen. Ammatillinen koulutus tuottaa osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä, joilla on edellytykset työllistyä, jatkaa opintoja ja kehittää osaamistaan koko työuran ajan.

6. Madalletaan siirtymistä koulutuksesta työelämään ja vahvistetaan työelämäkiinnittymistä ottamalla käyttöön uusia toimintatapoja erityisesti heikommin työllistyvien opiskelijoiden tukemiseksi ja parantamalla opiskelijoiden valmiuksia toimia yrittäjinä valmistumisen jälkeen.

Seuranta / indikaattorit: 1) Työllistyneiden tai jatko-opintoihin siirtyneiden osuus koulutuksen suorittaneista, jotka eivät olleet työllisiä ennen koulutuksen alkamisvuotta, nousee vuoteen 2029 mennessä 2) Keskeyttäminen vähenee. Lähtötilanne 2025 7,1 % (Vipunen, Ammatillisesta koulutuksesta eronneet, koulutusta vaihtaneet ja keskeyttäneet: Keskeytti/yhteensä)

7. Kehitetään kansainvälisiä yhteistyömalleja vahvistamaan opiskelijoiden ja henkilöstön kansainvälisiä valmiuksia ja parantamaan koulutuksen laatua ja vetovoimaa.

Seuranta / indikaattorit: Opiskelijoiden liikkuvuus kasvaa. Lähtötilanne 2025 12,2 %

c) Toimenpiteet ja niiden ajoittuminen

Ammatillinen koulutus vastaa Ylä-Savon työmarkkinoiden tarpeisiin uudistamalla ammatillisen koulutuksen toteuttamistapoja ja parantamalla koulutuksen laatua muuttuvassa väestö- ja elinkeinorakenteessa.

1. Teetetään aiemman selvityksen pohjalta tarkennettu etenemissuunnitelma Ylä-Savon koulutuskuntayhtymän ja Itä-Savon koulutuskuntayhtymän tiiviimmästä yhteistyöstä. (Vuonna 2026)
2. Kehitetään yhteistyössä Itä-Savon koulutuskuntayhtymän kanssa koulutustarjonnan ja opetustoiminnan toteuttamisessa tarvittavien palveluiden yhteensovittamista, työnjakoa, yhteisiä osaamisympäristöjä sekä yhteistä toiminnanohjausta ja tiedolla johtamisen yhteisiä periaatteita. (Vuodet 2027–2029).
3. Olemme aktiivisia valtakunnallisten tietovarantojen pilotoinnissa, käyttöönotossa ja hyödyntämisessä. (Vuodet 2026–2029)
4. Vahvistetaan Ylä-Savon alueen TKI ekosysteemiä yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun ja muiden toimijoiden kanssa. (Vuodet 2026–2029)
5. Vahvistetaan yrittäjyyspolkuja ja edistetään yritysten hallittuja omistajanvaihdoksia hyödyntämällä oppisopimuskoulutusta jatkavan rekrytoinnin ja osaamisen siirron välineenä yhteistyössä työllisyysalueen kanssa. (Vuodet 2026–2029)
6. Käynnistetään kehittämiskokonaisuus koulutustarjonnan uudelleen suuntaamiseksi alueellisten ja toimialakohtaisten erityistarpeiden pohjalta huomioiden erityisesti opetustarjontaa reuna-alueen kuntiin yhdessä kuntien ja yritysten kanssa. (Vuodet 2026–2029).

Tutkinnon tai tutkinnonosia suorittaneiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen parantaminen.

7. Kehitetään yhteistyössä yritysten kanssa opiskelijoiden urasuunnittelua ja työelämävalmiuksia tukevaa ohjausmallia ja lisätään opiskelijoiden saamaa ohjausta. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden siirtymistä koulutuksesta työelämään. (Vuodet 2026–2029)
8. Kehitetään yhteistyössä I-alueen toimijoiden kanssa yhtenäinen korkeakoulupolkujen malli, jonka tavoitteena on selkeyttää opiskelijoiden siirtymistä ja rakentaa yhteiset toimintaperiaatteet koulutusasteiden välille. (Vuodet 2026–2029)

Opiskelijoiden hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja opintojen sujuvan etenemisen kehittäminen. Ammatillinen koulutus tuottaa osaavia ammattilaisia ja aktiivisia yhteiskunnan jäseniä, joilla on edellytykset työllistyä, jatkaa opintoja ja kehittää osaamistaan koko työuran ajan.

9. Vahvistetaan oppivelvollisten opintojen kokopäiväistä ja viikoittaista rakennetta siten, että opiskelu vastaa työelämän rytmiiä ja kuormitusta; ohjattu oppiminen toteutetaan monipuolisesti eri oppimisympäristöissä. Opinnot toteutetaan tutkinnon osaamistavoitteiden ja alakohtaisten tarpeiden perusteella, ja toteuman seurantaan luodaan laadunhallinnan mekanismit. (Vuodet 2026–2029)
10. Laaditaan selvitys ja toteutetaan opiskelijoiden työelämävalmiuksia ja yrittäjyysosaamista vahvistava yhteistoiminnallinen toimintamalli heikommin työllistyvien opiskelijoiden tukemiseksi opinnoissaan sekä työllistymisen tukemiseksi. (Vuodet 2026 ja 2027)

3. Harkinnanvarainen rahoitus

Tämän sopimuksen kohdassa 2 asetettujen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi opetus- ja kulttuuriministeriö tulee kohdentamaan strategiakaudella 2026-2029 harkinnanvaraista rahoitusta koulutuksen järjestäjälle julkisen talouden suunnitelman 2027-2029 puitteissa. Harkinnanvarainen rahoitus myönnetään strategiakaudella vuosittain kunkin vuoden talousarvion määrärahasta, mikäli eduskunta vahvistaa talousarvioehdotuksen.

TOIMENPIDE	TOIMINNALLISET TAVOITTEET	2026 €	2027 €	2028 €	2029 €
YSAO–Samiedu-yhteistyö sekä yhteinen toiminnanohjaus ja tiedolla johtaminen	1	110 000	125 000	130 000	100 000
Toimenpiteet: Juridisen, taloudellisen ja hallinnollisen kokonaisarvion laatiminen. Rakenteellisen yhteistyön selvittäminen, opetuksen ja palveluiden ensimmäiset yhteiset mallit (pilotit ja kokeilut). Yhteisen toiminnanohjausmallin käyttöönotto ja yhteisten prosessien rakentaminen. Yhteistyön mallin vakiinnuttaminen ja vaikuttavuuden todentaminen. Yhteisen toiminnanohjausmallin juurruttaminen ja mallin jakaminen (esittely + viestinnät)					
Budjettiin sisältyvät kustannukset: Henkilöstökulut, ostopalvelut, matkat / työpajat, prosessimäärittelyt, digialustojen kehitys / integraatiot, ensivaiheen selvitykset					

Opiskelijoiden urasuunnittelun ohjausmalli ja jatko-opinto valmiuksien kehittäminen	6	65 000	65 000	65 000	65 000
Toimenpiteet: Väyläopintojen yhdenmukaistaminen ja jatko-opintovalmiuksia tukevan ohjauksen ja opetustarjonnan kehittäminen yhdessä I-alueen toimijoiden kanssa. Budjettiin sisältyvät kustannukset: Henkilöstökulut (asiantuntija-, suunnittelu- ja ohjaushenkilöstö), ostopalvelut					
Yrittäjyyspolut, omistajanvaihdoksia tukeva oppisopimus	5	65 000	65 000	65 000	65 000
Toimenpiteet: Yrittäjyyspolkumallin luonti ja ohjaus. Budjettiin sisältyvät kustannukset: Henkilöstökulut (suunnittelu- ja ohjaushenkilöstö)					
YHTEENSÄ €	985 000	240 000	255 000	260 000	230 000

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi lisäksi kohdentaa koulutuksen laadun kehittämiseen, riittävän opetuksen ja ohjauksen turvaamiseen sekä työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen tukemiseksi harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta.

4. Seuranta

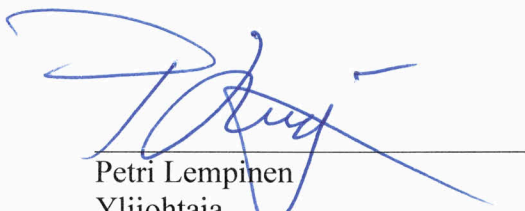
Sopimuksessa sovittujen tavoitteiden ja toimenpiteiden väliarviointi toteutetaan toukokuussa 2028 pääosin valtakunnallisista tietovarannoista saatavien indikaattoritietojen pohjalta.

Mikäli väliarvioinnissa koulutuksen järjestäjä ei näyttäisi saavuttavan tässä sopimuksessa sovittuja tavoitteita tai suunta ei näyttäisi toivottavalta ja tilanne johtuisi pääsääntöisesti koulutuksen järjestäjästä riippumattomista syistä, voitaisiin tavoitteita ja toimenpiteitä muuttaa kesken strategiakauden.

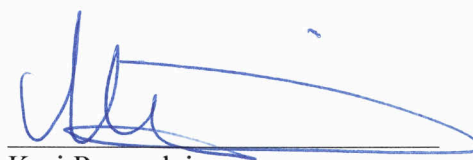
Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä ovat sopineet edellä mainituista kohdista 2-4.

Allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Petri Lempinen
Ylijohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Kari Puumalainen
Kuntayhtymän johtaja
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä